

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 90/07-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti Z. Š., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 15/93 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Z. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 15/93 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 15/93 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. Z. Š. priznáva finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk (slovom jednototísíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Bratislava II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava II je povinný uhradiť Z. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 10 238 Sk (slovom desaťtisícdeväťdesiatosem slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. M. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. IV. ÚS 90/07-12 z 3. mája 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Z. Š. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 15/93. Predmetná sťažnosť bola doplnená na základe výzvy ústavného súdu prostredníctvom právneho zástupcu sťažovateľky podaniami doručenými ústavnému súdu 25. októbra 2006, 3. novembra 2006 a 9. novembra 2006.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala 3. septembra 1993 okresnému súdu návrh na určenie otcovstva k jej maloletému synovi M. Š. (ďalej len „maloletý“), ktorý bol zaevidovaný pod sp. zn. 8 C 15/93. Do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo toto konanie právoplatne skončené napriek tomu, že jeho predmet

(učenie otcovstva maloletého) si svojou povahou vyžaduje rýchlosť konania tomu zodpovedajúcu.

Podľa sťažovateľky bol okresný súd v období od 3. septembra 1993 do 24. júna 1994, t. j. približne prvých deväť mesiacov predmetného konania, aktívny. V období nasledujúcom po 24. júni 1994 až do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu (teda viac ako 12 rokov) však podľa nej v predmetnej veci nevykonal žiaden „*podstatnejší úkon*“.

Sťažovateľka sa na prieťahy sťažovala niekoľkokrát v priebehu konania okresnému súdu, naposledy sťažnosťou doručenu predsedovi okresného súdu 23. októbra 2006.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 600 000 Sk a zaviazal okresný súd nahradiť jej trovy konania v sume 10 238 Sk.

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti sťažovateľky podaním sp. zn. Spr. 2054/06 z 21. mája 2007 vyjadril okresný súd prostredníctvom svojej predsedníčky. Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla, že po oboznámení sa s obsahom sťažnosti, ako aj „*obsahom predmetného spisu navrhujem, aby ústavný súd rozhodol, že právo sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces v konaní porušené nebolo a nepriznal sťažovateľom nimi žiadané finančné odškodnenie.*

V prejednávanej veci aj keď nejde o právne zložitú vec, ide o konanie s medzinárodným prvkom, odporcom v konaní o určenie otcovstva je občan Talianska, ktorý bol vo veci vypočutý dožiadaným súdom, otcovstvo popiera, súhlasil s nariadením znaleckého dokazovania. Vo veci bolo nariadené znalecké dokazovanie, dožiadaný súd v mieste bydliska odporcu odmietol vykonať dokazovanie s poukazom na talianske národné právo. Dĺžka konania je ovplyvnená skutočnosťou, že komunikácia sa realizuje cestou dožiadaných orgánov v zahraničí, ako to vyplýva z pripojenej chronológie úkonov“.

Predsedička okresného súdu k svojmu vyjadreniu pripojila aj stručný chronologický prehľad procesných úkonov v predmetnej veci, v ktorom uviedla:

„03. 09. 1993 - návrh na určenie otcovstva podaný Z. Š., matkou mal. dieťaťa č. l. 1

17. 09. 1993 - pokyn sudcu - výzva na zaplatenie súdneho poplatku + ustanovenie kolízneho opatrovníka - č. l. 5

23. 09. 1993 - podanie matky maloletého Z. Š. - č. l. 7

01. 10. 1993 - pokyn sudcu -vyžiadanie spisu z OS v Topoľčanoch - č. l. 9

08. 12. 1993 - matka mal. dieťaťa – M. Š. zaplatila súdny poplatok - č. l. 11

21. 12. 1993 - vytýčenie termínu pojednávania na deň 11. 2. 1994 - č. l. 12

11. 02. 1994 - zápisnica o pojednávani - č. l. 13

18. 03 1994 - zápisnica o pojednávani - č. l. 16

25. 04. 1994 - podanie kolízneho opatrovníka - č. l. 17

02. 05. 1994 - zápisnica o pojednávani - č. l. 18

20. 05. 1994 - podanie kolízneho opatrovníka - č. l. 19

10. 06. 1994 - zápisnica o pojednávani - č. l. 22

24. 06. 1994 - zápisnica o pojednávani - č. l. 26

06. 10. 1994 - úprava sudcu - žiadosť o vykonanie dôkazu v cudzine - č. l. 29

09. 11. 1994 - uznesenie o nariadení prekladu listín - č. l. 34

05. 12. 1994 - záznam z učitárne o zložení preddavku na znalca - č. l. 35

12. 12. 1994 - pokyn sudcu - spis na lehotu - č. l. 36

15. 03 1995 - pokyn sudcu - urgencia tlmočníka - č. l. 37

04. 05. 1995 - zaslanie prekladu listín č. l. 38

11. 05. 1995 - uznesenie o tlmočnom - č. l. 39

03. 07. 1995 - pokyn sudcu - č. l. 41

28. 06. 1995 - žiadosť kolízneho opatrovníka o stave konania - č. 42

21. 07. 1995 - žiadosť o vykonanie dôkazu v cudzine

14. 08. 1995 - žiadosť o doručenie súdnej písomnosti - č. l. 44

19. 09. 1995 - prípis súdu adresovaný MS SR - č. l. 45

15. 11. 1995 - podanie MS SR adresované súdu - č. l. 47

27. 12. 1995 - žiadosť kolízneho opatrovníka o stave konania - č. l. 49

11 01. 1996 - pokyn sudcu - č. l. 48

23. 01. 1996 - realizácia prípisu z č. l. 45
21. 02. 1996 - pokyn sudcu - č. l. 51
10. 04. 1996 - žiadosť kolízneho opatrovníka o stave konania - č. l. 53
20. 06. 1996 - vrátenie žiadosti o doručenie súdnej písomnosti - č. l. 52
14. 08. 1996 - pokyn sudcu - č. l. 54
26. 09. 1996 - informácia MS SR- č. l. 55
08. 10. 1996 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 1 mesiac - č. l. 55
19. 11. 1996 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 2 mesiace - č. l. 55
05. 02. 1997 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 55
12. 02. 1997 - žiadosť MS SR o poskytnutie informácie - č. l. 56
04. 03. 1997 - prípis adresovaný MS SR - 56
16. 04. 1997 - pokyn sudcu - spis na lehotu 1 mesiac - č. l. 57
25. 05. 1997 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 57
02. 09. 1997 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 57
05. 03. 1998 - oznámenie MS SR - č. l. 58
23. 09. 1998 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 58
02. 10. 1998 - žiadosť kolízneho opatrovníka o stave konania - č. l. 59
14. 01. 1999 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 60
07. 05. 1999 - prípis adresovaný MS SR - č. l. 62
27. 05. 1999 - oznámenie MS SR - č. l. 63
31. 05. 1999 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 11. 1999 - č. l. 63
06. 12. 1999 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 2 mesiace - č. l. 63
04. 02. 2000 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 2 mesiace - č. l. 64
05. 04. 2000 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 64
07. 07. 2000 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 2 mesiace - č. l. 65
11. 12. 2000 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 66
29. 01. 2001 - oznámenie MS SR - č. l. 67
02. 02. 2001 - prípis adresovaný MS SR - č. l. 68
04. 05. 2001 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 70
03. 09. 2001 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 71
27. 09. 2001 - MS SR zaslalo súdu list na vedomie adresovaný Veľvyslanectvu SR v Ríme -

č. l. 72

06. 11. 2001 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 72

15. 03. 2002 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 73

11. 04. 2002 - list MS SR adresovaný súdu na vedomie - č. l. 74

08. 08. 2002 - pokyn sudcu - spis na lehotu mesiacov - č. l. 74

21. 03. 2003 - list MS SR adresovaný súdu na vedomie - č. l. 75

31. 03. 2003 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 76

13. 08. 2003 - pokyn sudcu - spis na lehotu - 3 mesiace - č. l. 76

27. 10. 2003 - odporúčanie MS SR adresované súdu a to vypracovať nové dožiadanie -

č. l. 77

15. 03. 2004 - pokyn sudcu - č. l. 79 24. 03. 2004 - pokyn sudcu - č. l. 79

23. 03. 2004 - uznesenie o nariadení prekladu dožiadania - č. l. 80

26. 05. 2004 - list MS SR - č. l. 82

06. 09. 2004 - vyúčtovanie odmeny za preklad dožiadania - čl. 84

07. 09. 2004 - uznesenie o odmene za preklad - č. l. 85

25. 10. 2004 - pokyn sudcu - č. l. 74

30. 11. 2004 - list MS SR - č. l. 75

02. 12. 2004 - odpoveď súdu adresovaná MS SR - č. l. 75

21. 12. 2004 - list adresovaný Veľvyslanectvu SR - Rím - č. l. 82

22. 02. 2005 - uznesenie o nariadení prekladu listín - č. l. 84

25. 04. 2005 - vyúčtovanie odmeny za preklad listín - č. l. 88

29. 04. 2005 - uznesenie o priznaní odmeny za preklad - č. l. 89

25. 05. 2005 - pokyn tajomníčky - č. l. 91

27. 05. 2005 - uznesenie o ustanovení znalca + prípis adresovaný znalkyni - č. l. 92

15. 06. 2005 - oznámenie znalkyne - č. l. 94

25. 07. 2005 - odpoveď znalkyne + žiadosť o preddavok - č. l. 98

02. 08. 2005 - pokyn sudcu - č. l. 100

02. 08. 2005 - uznesenie o nariadení prekladu dožiadania - č. l. 101

31. 08. 2005 - vyúčtovanie odmeny za preklad - č. l. 103

07. 09. 2005 - uznesenie o priznaní odmeny za preklad - č. l. 104

02. 11. 2005 - pokyn sudcu - doručenie dožiadania - č. l. 111

09. 12. 2005 - oznámenie MS SR - č. l. 112
27. 12. 2005 - odpoveď súdu v Modene - č. l. 114
03. 01. 2006 - uznesenie o nariadení prekladu listín súdu v Modene - č. l. 120
12. 04. 2006 - vyúčtovanie odmeny za preklad listín - č. l. 121
19. 04. 2006 - uznesenie o priznaní odmeny za preklad - č. l. 123
19. 06. 2006 - uznesenie o nariadení prekladu listín - dožiadanie - č. l. 125
24. 07. 2006 - vyúčtovanie odmeny za preklad listín - č. l. 126
28. 07. 2006 - uznesenie o priznaní odmeny za preklad - č. l. 127
17. 10. 2006 - pokyn sudcu - doručenie dožiadania - č. l. 133
12. 02. 2007 - pokyn sudcu, aby vyšší súdny úradník ustanovil prekladateľa - č. l. 135
14. 02. 2007 - uznesenie o nariadení prekladu listín -prípis z Talianska - č. l. 136.“

Právny zástupca sťažovateľky sa k vyjadreniu okresného súdu vyjadril podaním zo 6. mája 2007, v ktorom uviedol: «... Z vyjadrenia okresného súdu nevyplývajú žiadne také skutočnosti, na základe ktorých by bolo možné dospieť k záveru, že sťažovateľkou označené základné práva okresným súdom porušené neboli. Naopak z vyjadrenia okresného súdu celkom jednoznačne vyplýva, že (i) predmetné súdne konanie sa začalo 3. septembra 1993 (teda pred takmer štrnástimi rokmi), (ii) predmetné súdne konanie nebolo doposiaľ právoplatne skončené, (iii) v predmetnom súdnom konaní nebolo za celých štrnásť rokov ani raz meritórne rozhodnuté na súde prvého stupňa, (iv) vec sa týka návrhu na určenie otcovstva.

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti považuje sťažovateľka záver okresného súdu, v ktorom tento konštatoval, že „... právo sťažovateľky na súdnu ochranu a spravodlivý proces v konaní porušené nebolo...“ za mimoriadne cynický.»

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení jeho predsedníčky z 21. mája 2007, a preto ústavný súd poukazuje vo vzťahu k procesným úkonom všeobecných súdov len na úkony, ktoré považuje za preukázané.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A. V rámci prvého kritéria predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je žaloba o určenie otcovstva a o úpravu práv a povinností rodičov k dieťaťu. Základnými kritériami na hodnotenie veci ako zložitej je skutkový stav veci a platná právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci. Keďže za otca dieťaťa bol označený taliansky štátny občan, právna úprava relevantná na rozhodnutie o veci je v porovnaní s prípadmi určovania otcovstva muža, ktorý trvale žije na území Slovenskej republiky, o niečo

komplikovanejšia. Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov pri jeho aplikácii na okolnosti daného prípadu jednoznačne odkazuje na použitie slovenského právneho poriadku ako vo veci určovania otcovstva, tak aj vo veci úpravy práv a povinností rodičov k deťom. Cudzí, resp. medzinárodný prvok v konaní (účastník konania, ktorý je občanom iného štátu) môže mať však za následok zdĺhavosť konania, pretože vykonávanie všetkých úkonov si vyžaduje súčinnosť s orgánmi cudzieho štátu, preklady listín do cudzieho jazyka a nariadovanie pojednávaní s dostatočným predstihom. Ústavný súd na túto skutočnosť, ktorá ovplyvnila preukazovanie skutkového stavu veci, prihliadol pri svojom rozhodovaní.

Ústavný súd pri hodnotení okolností tohto prípadu a predovšetkým posudzovaní dĺžky konania zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu (napr. H. v. United Kingdom z 8. júla 1987) prihliadol aj na povahu sporu dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho neistého osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02). Povaha tohto sporu preto podmieňovala kvalifikovanie zbytočných prietahov v prísnejšom meradle a podľa názoru ústavného súdu sa mala prejavíť aj v starostlivejšom a dôraznejšom prístupe okresného súdu.

B. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako druhého kritéria na posudzovanie možných dôvodov zbytočných prietahov v konaní ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli byť pri jeho rozhodovaní zohľadnené na ťarchu sťažovateľky a v dôsledku ktorých by mohlo dôjsť k spomaleniu postupu okresného súdu v predmetnom konaní.

C. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Pri posudzovaní postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal zo skutočnosti, že vec v namietanom konaní o určenie otcovstva je skutkovo zložitejšia s prihliadnutím k cudziemu, resp. medzinárodnému prvku tohto konania. To viedlo k tomu, že činnosť

okresného súdu sa po podaní návrhu na začatie konania a uskutočnení troch pojednávaní zúžila na úkony, prostredníctvom ktorých realizoval svoje dožiadania cestou ústredného orgánu domovského štátu odporcu, a na zasielanie odpovedí Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o stave vybavenia jeho dožiadania.

Zo spisového materiálu v tejto veci ústavný súd zistil, že pojednávanie uskutočnené 24. júna 1994 bolo odročené za účelom výsluchu odporcu. Prvé úkony smerujúce k realizácii tohto výsluchu však okresný súd vykonal až 6. októbra 1994 (pokyn zákonného sudcu na vyplnenie tlačív) a preklad potrebných listín bol nariadený okresným súdom až 9. novembra 1994. K samotnému doručeniu žiadosti o vykonanie dôkazu adresovanej ministerstvu spravodlivosti napokon okresný súd pristúpil až po viac ako pätnástich mesiacoch (žiadosť bola ministerstvu spravodlivosti doručená 2. novembra 1995). Ministerstvo spravodlivosti následne poučilo okresný súd listom doručeným mu 15. novembra 1995, že doručovanie písomnosti má okresný súd v zmysle platnej právnej úpravy realizovať priamo. K ďalšej realizácii nového doručenia uvedenej žiadosti okresný súd pristúpil až 12. januára 1996.

Okresný súd po 12. januári 1996 zostal v uvedenom konaní absolútne nečinný a aj ministerstvu spravodlivosti odpovedal až na jeho druhú výzvu týkajúcu sa stavu vybavenia uvedenej žiadosti (odpoveď okresného súdu zo 4. marca 1997). K zaslaniu výzvy ministerstvu spravodlivosti na poskytnutie súčinnosti pri vybavovaní svojej žiadosti pristúpil okresný súd až 10. mája 1999.

Ťažkosti spojené s doručením dožiadania, resp. žiadosti o vykonanie dôkazu (čl. 14 Dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého sa ťažkosti, ktoré by mohli vzniknúť v súvislosti so zasielaním súdnych písomností, ktoré sa majú doručiť, vyriešiť diplomatickou cestou) nemal okresný súd možnosť vyriešiť sám, avšak po ich zistení bolo jeho povinnosťou bez priet'ahov upozorniť na nekompetentný orgán a žiadať o vykonanie nápravy.

Zo spisového materiálu v tejto veci vyplýva, že ministerstvo spravodlivosti sa v rokoch 1999 až 2003 aktívne prostredníctvom veľvyslanectva Slovenskej republiky v Talianskej republike pokúšalo zistiť stav vybavenia dožiadania, resp. žiadosti o vykonanie dôkazu okresného súdu a o svojich opakovaných a bezvýsledných pokusoch následne informovalo aj okresný súd. Až 27. októbra 2003 bol však okresnému súdu doručený list ministerstva spravodlivosti, v ktorom mu odporučilo vypracovať novú žiadosť o vykonanie dôkazu.

Realizácia jednoduchých procesných úkonov súvisiacich so zasielaním novej žiadosti o vykonanie dôkazu okresnému súdu trvala opäť neprímerane dlho (k ich realizácii pristúpil až 15. marca 2004 a k odoslaniu žiadosti talianskym orgánom došlo až 25. októbra 2004).

Vykonanie procesných úkonov súvisiacich s novým dožiadáním, resp. žiadosťou o vykonanie dôkazu po nariadení znaleckého dokazovania bolo realizované v primeranom čase (od 2. augusta 2005 do 2. novembra 2005), avšak bolo adresované nesprávnemu orgánu (okresnému súdu následne vrátené späť 9. decembra 2005) spolu s usmernením od Slovenského veľvyslanectva v Talianskej republike a navyše táto žiadosť nebola formulovaná v súlade s Dohovorom o vykonaní dôkazov v civilnom konaní.

Ústavný súd už vo svojej judikatúre vyslovil, že zdĺhavosť postupu v konaní nezbavuje sudcu zodpovednosti za priet'ahy v konaní, ak nečinnosťou, nesprávnou organizáciou svojej práce alebo inými nedostatkami vo svojej činnosti prispeje k tomu, že konanie o práve občana trvá dlho (II. ÚS 26/95).

Z uvedeného vyplýva, že posudzované konanie bolo predĺžené nielen v dôsledku skutkovej zložitosti tejto veci, ale i v dôsledku nesústredeného a nedôsledného postupu okresného súdu, a preto ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 15/93 k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Sťažovateľka v žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 600 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, poukazujúc na pocity krivdy a zúfalstva, ktoré sú spôsobené niekoľkoročným nekonaním okresného súdu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené aj primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 100 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predovšetkým povahu sporu, neefektívnu činnosť okresného súdu v tomto konaní, ako aj ďalšie okolnosti tohto prípadu (najmä celkovú dĺžku konania a jeho stav) a s nimi spojenú ujmu sťažovateľky.

Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadala o priznanie úhrady trov konania pred ústavným súdom v sume 10 238 Sk spočívajúce z odmeny za tri úkony právnej služby vrátane režijného paušálu a DPH.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14, § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namietala, v zásade nie je oceniteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2006 v konaní pred ústavným súdom predstavuje sumu 2 730 Sk (v období po 1. januári 2007 sumu 2 970 Sk) a hodnota režijného paušálu 164 Sk (v období po 1. januári 2007 sumu 178 Sk).

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčíslit' ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2006 (príprava a prevzatie veci, písomné podanie na súd) a jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2007 (vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) vrátane režijného paušálu a DPH ($2 \times 2\,730 \text{ Sk} + 2 \times 164 \text{ Sk} + 2\,970 \text{ Sk} + 178 \text{ Sk} + 19\% \text{ z } 8\,756 \text{ Sk}$). Úhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa vyhlášky predstavuje celkovú sumu 10 419,64 Sk.

Ústavný súd zistil, že uplatnená suma trov právneho zastúpenia spolu 10 238 Sk neodporuje platným právnym predpisom (je nižšia než suma, ktorú by prislúchala právnemu zástupcovi sťažovateľky podľa vyhlášky), a preto priznal úhradu trov právneho zastúpenia v sume uplatnenej právnym zástupcom sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júla 2007